

nikoli příliš rozsáhlé, ale zato spolehlivě zažité. Po odchodu do penze působí jako poradce OHES v Olomouci. Dostalo se mu řady ocenění, byl nositelem např. zlaté medaile olomoucké univerzity a čestným členem mnoha odborných společností. Jeho bohatou poválečnou činnost by však lépe a podrobněji popsali kolegové z Olomouce, kde byl nepochybně spokojenější než v propůjčené pracovně na patologii u Svaté Anny v Brně.

M. VOTAVA

Za PhDr. Marií Koutnou (16. 7. 1902 – 5. 9. 1979)

Říkali jsme jí paní profesorko, i když podle oficiální nomenklatury byla odbornou asistentkou. Požadované oslovení „soudružko“ se k ní vůbec nehodilo. Zůstalo v ní to, co jsme spojovali s první republikou: široký kulturní rozhled a výborná znalost několika jazyků. Byla absolventkou Karlovy univerzity, kde při studiu slavistiky a germanistiky ještě zastihla slavnou plejádu čelných bohemistů a slavistů: F. Pastrnka, V. Franceva, J. Jakubce, J. Mácha, J. Polívku aj. Studia dokončila v Bratislavě, kde r. 1927 získala doktorát disertací Tišivská Alexandreis, hláskoslovný a tvaroslovný rozbor. Kromě samozřejmě ruštiny a němčiny ovládala dobře francouzštinu a srbochvarvátštinu, kterou studovala v roce 1927–28 v Bělehradě u prof. A. Belice a P. Popoviće. Znalost ruštiny si doplňovala u prof. S. M. Kulbaki na R. Košutiće.

Jako mladá neprovdaná ruštinářka začínala svoji pedagogickou dráhu podle obvyklého scénáře na Podkarpatské Rusi. Dva roky (1928–1930) učila na mukačevském gymnáziu. S trochou nostalgie mně v těch nevlídných padesátých letech říkala: „Měla jsem tehdy nominálně stejný plat jako dnes. Ale za ty dva tisíce jsem mohla v předválečné době strávit dva měsíce ve Splitu nebo v Bukurešti, která tehdy soupeřila s Paříží.“ Jako gymnaziální profesorka pak působila až do konce války (v letech 1930–35) v Břeclavi, a v letech 1935–45 v Tišnově, kousek od Brna, kde měla maminku. Provdala se až ve zralém věku za penzionovaného bankovního úředníka. Moji jen

PhDr. Marie Koutná

o něco starší kolegové ji ještě znali pod jejím divčím jménem Ondroušková.

Svoji vysokoškolskou dráhu nastoupila až po válce, kdy byl velký nedostatek kvalifikovaných ruštinářů. Začínala v Brně jako lektorka ruštiny na Filozofické fakultě, na Vysoké škole sociální a na Janáčkově akademii múzických umění. Jistě tu sehrál roli i osobní kontakt ještě z jejího bratislavského bytu, kde v meziválečné době přednášel profesor Frank Wollman, který po válce působil rovněž na JAMU a posléze r. 1951 stanul na Filozofické fakultě v čele nově vzniklé katedry rusistiky.

Ve druhém roce svého studia jsem na podzim r. 1952 ještě zastihla profesora Antonína Grunda. Po několika úvodních přednáškách o Erbenovi však pro nás zmizel beze stopy. Teprve dodatečně jsme se dozvídali o tragických okolnostech jeho náhlé smrti 14. listopadu 1952. Klasicou ruskou literaturu nám tehdy začal přednášet profesor Frank Wollman. Milostný konflikt Evžena Oněgina nám přiblížil varováním před přílišnou otevřeností, ne dbající taktiky erotické hry. Po tomto efektivním entrée profesor Wollman pověřil přednáškami dr. Koutnou. Neměla to právě lehké v dobách, kdy kraloval omezený Ždanov, jehož výpady proti moderní ruské literatuře a kultuře jsme se r. 1951 povinně učili v úvodu do studia literatury. Budiž přičteno k profesionální cti Marie

Koutné, že se docela dobře obešla bez citátů z Lenina a Stalina, ale zato neopomenula zakázaného Dostojevského. O její pedagogické velkorysosti svědčí epizoda ze zkoušky z dějin ruské literatury 19. století. Jeden z našich kolegů, který se posléze stal známým v Rakousku pod pseudonymem Morava (zvláště svými monografiemi o Havlíčkově brixenském pobytu), projevil tak fundované znalosti francouzské literatury, že mu nějaké ty mezery z probírané látky byly zcela průminuty.

Jako badatelku Marii Koutnou přitahovalo v jejím zralém údobí především 18. století. Dobře odhadla malou propracovanost doby, pro niž nastupující sovětský badatelský dorost neměl dostatečné filologické znalosti. Pro 4. mezinárodní sjezd slavistů, konaný r. 1958 v Moskvě, připravila příspěvek K otázce vztahů mezi literaturou staroruskou a česko-církevněslovanskou, kde mohla uplatnit i svoje bohemistické znalosti, které v řadě předchozích let s úspěchem zhodnocovala i svými veřejnými přednáškami. Hlavní doménou jejich zájmů se v pozdější době stal ruský satirik první poloviny 18. století Antioch Kantemir. Její s nadhledem napsaná studie pro Wollmanův Festschrift (Satirik Antioch Kantemir: F. Wollmanovi k sedmdesátinám, SPN, Praha 1958, 88-99) neztratila ani v dnešní době svoji zajímavost. Autor proslulých devíti satir je zde analyzován ve vývojové řadě od ruské satiry druhé poloviny 17. století, rozvíjející podněty satiry lidové, až po gogolovskou grotesku. Na tuto tematiku navázala dalšími příspěvky o Kantemirově rodinném prostředí a Úloze parodie ve vývoji satirické literatury, otištěnými ve fakultním sborníku. (Srov. Ročenku UJEP 1964, Brno 1965, 103.) Je příznačné, že i v současné době se problematice 18. století věnují s pozoruhodnou vehemencí badatelé spíše za hranicemi Ruska. Svědčí o tom například soustředěný výzkum epistolární literatury 18. stol. sofijské badatelky Angeliky Vatčevové nebo nedávno vydané práce, jako je monografie marburského profesora Reinharda Iblera *Die russische Komödie. Ein gattungsgeschichtlicher Überblick von den Anfängen bis A. P. Tschechow* (Stuttgart 2008), v níž je obsáhlá část věnována 18. století, či objemná monografie Jurije Ščeglova, působilého na Madisonské univerzitě v USA, *Antioch Kantemir i stichotvornaja satira*. (Giperion, 2004).

Patří k nepochybným zásluhám Marie Koutné, že již před padesáti lety se této stále aktuální problematice věnovala právě na naší fakultě.

D. KŠICOVA

Prof. MUDr. Vladimír Kluska 29. 8. 1909 – 28. 9. 2001 (vzpomínka 100 let od narození)

Prof. MUDr. Vladimír Kluska se narodil 29. srpna 1909 v Čebíně. Maturoval v Tišnově a vystudoval Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Po promoci v r. 1935 a po vojenské službě v Košicích nastoupil jako sekundární lékař v Batově nemocnici ve Zlíně. Pracoval postupně na interním, dětském, infekčním oddělení a na závodní ambulanci. Protože toužil stát se dětským lékařem, odešel v r. 1939 na Dětskou kliniku v Brně.

Zpočátku tu působil jako nehonorenovaný externista, později do konce r. 1942 jako pomocná vědecká síla. Po získání dekretu odborného dětského lékaře byl jmenován 1. 1. 1945 sekundárním lékařem dětského oddělení Zemské nemocnice v Brně. Po osvobození 1. 6. 1945 se stal 1. asistentem na nově otevřené klinice LF MU, vedené profesorem dr. O. Teyschlem.

V roce 1947 se účastnil mezinárodního sjezdu v New Yorku a měsíčního pobytu na novorozeneckém oddělení v Bostonu.

Po návratu získal v řádné habilitačním řízení docenturu. Jeho habilitační přednáška „Oddělení pro novorozence a jeho preventivní úkol“ předznamenávala jeho další činnost. Byl pověřen jako první konziliář zřídit novorozenecké oddělení o 160 lůžkách, které dosud patřilo ke gynekologické klinice prof. L. Havláka. Ten byl spolu s prof. O. Teyschlem průkopníkem úzké spolupráce mezi pediatrii a gynekologií v době, kdy se stala neonatologie jedním z nejmladších oborů dětského lékařství.

Komplexní péče o novorozence vyžadovala ovšem spolupráci s dalšími odborníky. Na novorozeneckém oddělení se postupně vystři-